herpy

KAMELEONTER

Oustalets kameleont

Furcifer oustaleti

Furcifer oustaleti är en av världens största kameleonter. Hanen blir upp till 68 cm lång totalt, honan omkring 40 cm. Hanen är grå och brun med en hög hjälm, medan honan kan ha röda, gula och gröna teckningar. Arten är mycket anpassningsbar i naturen, men kräver ett stort, högt terrarium, kraftig UVB och en skötare med erfarenhet av kameleonter.

Familj: Chamaeleonidae Engelska: Oustalet's Chameleon Tidigare namn: *Chamaeleo oustaleti*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**40-68 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**3-5 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Savann, torrskog och regnskog**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**90 × 90 × 120 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-30 °C**
Värmeplats	**35-40 °C**
Temperatur, natt	**16-21 °C**
Luftfuktighet	**60-100 %**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**6-12 mån.**
Kullstorlek	**20-40 ägg**
Kullar per år	**2-4**
Inkubation	**243-365 dagar** vid 20-28 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Furcifer oustaleti hör till de största kameleonterna i världen. Hanen blir nästan 70 cm lång totalt, varav svansen utgör ungefär hälften, och honan blir omkring 40 cm. Kroppen är smal i förhållande till längden. Stora hanar väger 400-500 g, men många väger mindre, och honorna är alltid lättare.

Hanen är mest grå eller beige och har en hög, rund hjälm. Unga hanar är ofta gröna. Honan är mer färgrik än hanen och kan ha rött, gult och grönt i teckningen och ibland blå ögonlock. Hjälmen är mindre utvecklad hos honan. I väst har hanarna ofta röda fötter och en orange buk. Hanen känns dessutom igen på den bredare svansroten.

Arten kan förväxlas med *Furcifer verrucosus*. Namnet hedrar den franske zoologen Jean-Frédéric Émile Oustalet. Arten har hållits i fångenskap i årtionden, men de dämpade färgerna och den stora storleken gör den mindre populär än de mer färgrika släktingarna.

Utbredning och livsmiljö

Furcifer oustaleti är hemmahörande på Madagaskar och finns nästan överallt på ön, även på Nosy Faly. Arten är en av öns vanligaste kameleonter och lever både i torra och fuktiga trakter.

Den är sällsynt djupt inne i orörd skog, men vanlig i skogsbryn, snår, trädgårdar, plantager och byar, och den ses till och med på murar mitt i städerna.

Införda bestånd finns i Florida och vid Nairobi i Kenya. De hör inte till artens naturliga utbredning.

> **Naturlig utbredning:** Madagaskar.

LIVSMILJÖ

Arten lever i torr lövfällande skog, fuktig städsegrön skog, bergssavann, störd skog och odlad mark. Den föredrar skogsbryn och öppna, solbelysta kanter framför tät skog och är mycket anpassningsbar.

Den är dagaktiv och jagar från grenar och buskar, ibland också nära marken. Födan är stora insekter, men också små ryggradsdjur som ödlor och fåglar, och arten äter regelbundet frukt, även under regntiden. I kustens låglänta områden, där arten är talrik, är luftfuktigheten över 70 % även under torrtiden, och det bildas dagg varje dag. Arten är därför ingen ökenkameleont, även om den också lever i torra områden.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett fullvuxet djur behöver ett terrarium på minst 90 × 90 × 120 cm (längd × bredd × höjd), och mer är bättre, särskilt i höjdled. Arten blir stor, och mått som passar mindre kameleonter är alldeles för små. Ett nätterrarium ger den friska luft som arten kräver. Använd kraftigt nät som gnagare inte kan bita sig igenom. Hönsnät ska undvikas, eftersom det skadar tårna.

Inreds med en robust, ogiftig buske som en *Ficus*, som tål ett tungt djur, och lägg till kraftiga grenar i många vinklar, både högst upp vid värmen och längst ner i skuggan. En hona med ägg gräver, så botten måste vara utformad så att hon inte kan gräva sig ut. Hushållspapper är ett bra bottenmaterial. Undvik löst bottensubstrat, som kan fastna på tungan.

En stor utomhusvolym på sommaren är bra för djurets välbefinnande. Den ska ge både direkt sol och skugga hela dagen, och djuret ska kunna dra sig undan regn och kyla.

TEMPERATUR

Dagstemperaturen ska vara 24-30 °C, med en solplats på 35-40 °C mätt som ytstemperatur med en IR-termometer. Siffrorna för solplatsen, natten och UVB-zonen är lånade från *Furcifer pardalis*. En tydlig gradient är viktig, så att djuret själv kan välja hur varmt det vill ha det.

Temperaturen i terrariet kan stiga till omkring 32 °C när luften samtidigt är fuktig. Torr värme är farligare än fuktig värme. Öppnar djuret munnen och blir blekt är det för varmt. På natten sjunker temperaturen till 16-21 °C när alla lampor är släckta. Använd en kraftig halogenlampa med dimmer till solplatsen och koppla alla lampor till en timer.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 60-100 %, med de högsta värdena på natten och efter besprutning. Arten anses ofta vara torrälskande, men det är fel: den har ett stort vattenbehov.

Erbjud vatten varje dag. Spraya växter och djur två gånger om dagen när luftfuktigheten är över 70 %. Är den lägre behöver djuret dessutom en grundlig vattning en gång i veckan. Det kan ske med ett lätt duschregn i 30-60 minuter medan djuret sitter på en växt eller ett stativ. Ett droppsystem eller sprinklersystem och en kalldimfuktare som går på natten hjälper. Djuret dricker droppar från bladen, inte ur en skål. Stillastående vatten på botten ska undvikas.

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och solälskande och kräver kraftigt ljus och UVB. Använd ett T5 HO-rör på 6500 K och ett UVB-rör som ger Ferguson-zon 3 på solplatsen. Ge djuret möjlighet att söka skugga. Vanliga LED-lampor ger inget användbart UVB.

Ge 12-13 timmars ljus per dag, gärna lite kortare på vintern. UVB-rör byts enligt tillverkarens anvisning, eftersom effekten minskar med åldern. Naturligt solljus är det bästa, men inte genom glas, som tar bort UVB och kan överhetta djuret.

UTFODRING

F. oustaleti är i första hand insektsätare. Ge ett varierat utbud: syrsor, gräshoppor, kackerlackor, mjölmaskar och supermaskar. Stora djur tar gärna också större byten. Insekterna ska själva ha ett rikligt foder av färska grönsaker och frukt, och de pudras med kalk, D3 och vitaminer enligt ett fast schema. Enstaka bitar frukt kan erbjudas då och då.

Ungdjur får mat varje dag, vuxna varannan dag. Tre till fem lagom stora insekter per måltid räcker; 10-20 syrsor per dag är för mycket. Kameleonter kan under perioder äta mindre, särskilt när det är svalare, och före äggläggning.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Arten hålls enskilt. Hanen är territoriell, och djuren är måttligt aggressiva mot artfränder. Mot skötaren är de flesta lugna, men enstaka är försvarsberedda och biter.

Hantering stressar djuret. Ta inte upp det utan anledning, och tvinga inte ett djur som hoppar undan. Vildfångade och importerade djur bär ofta på många parasiter och är kraftigt stressade. När parasiterna är bekämpade är arten däremot härdig.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen har en bredare svansrot än honan, och honan är mindre och smalare. Hos honan är hjälmen mindre, och färgerna är ofta starkare. Könsmognaden inträder efter 6-12 månader.

PARNING

För honan till hanens terrarium och låt dem vara tillsammans i några dagar. Visar någon av dem våld ska de skiljas åt och prövas igen efter några dagar. En parning ger sperma nog för flera kullar, men fertiliteten sjunker om honan inte parar sig igen. En frisk hona kan som regel sättas till hanen igen två veckor efter äggläggningen.

Honan kan kännas av för ägg med ett varsamt tryck på buken 3-4 veckor efter parningen. Äggen är stora som små bönor.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger äggen omkring 40 dagar efter parningen. En äggkull är på 20-40 ägg, och stora honor kan lägga över 60. I fångenskap lägger honan 2-4 äggkullar per år.

En hona som är redo att lägga går oroligt fram och tillbaka och gräver provhål. Ge henne en djup läggbehållare, till exempel en soptunna på omkring 100 liter, fylld med fuktig jord till ett djup av dubbla honans längd. Jorden ska kunna hålla en tunnel och vara fuktig utan att vara blöt. Honan gräver ofta i timmar eller dagar. När hålen är övertäckta och hon är tillbaka i busken grävs äggen försiktigt upp. Honan är smalare efter äggläggningen.

INKUBATION

Äggen läggs i en sluten burk med fuktig vermikulit så att de är till hälften täckta. Vermikuliten ska bara ge ett par droppar när den kläms.

Ruvningstiden är lång, 8-12 månader, och ju lägre temperatur, desto längre tid tar det. Ruva äggen vid 24-27 °C på dagen och 14-17 °C på natten. Vid konstant 28 °C kläcks de efter omkring 274 dagar. Efter omkring sju månader kan lite extra vatten tillsättas som en vårskur.

Öppna burken en gång i veckan för att kontrollera temperatur och fukt. När äggen börjar svälla och svettas är kläckningen nära.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna väger omkring 0,8 g vid kläckningen och har god aptit. Ge bananflugor och små syrsor, och mata dagligen. Ungarna sätts var för sig inom en vecka eller två. Skötseln är i övrigt densamma som för de vuxna i mindre skala. Spraya växterna och håll ungarna i stabil värme och fuktighet.

Hälsa och vanliga misstag

Typiska problem och fel i skötseln:

- Inälvsparasiter, som är vanliga hos importerade djur och kan vara svåra att bli av med. Låt undersöka ett avföringsprov hos en veterinär, och upprepa det som kontroll.
- Uttorkning, om djuret inte får vatten dagligen eller luften är för torr.
- Överhettning vid torr värme, för kraftig lampa eller sol genom glas.
- Benskörhet (MBD) vid för lite UVB eller kalk.
- Skador på tårna av hönsnät eller för fint nät.
- Äggläggningsproblem, om honan inte har en lämplig plats att gräva på.

Livslängden i fångenskap är kort: de äldsta djuren blir omkring 5 år, och genomsnittet är betydligt lägre. Kontakta en veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret slutar äta, blir mörkt och slött eller andas med öppen mun.

Läs mer: Vanliga sjukdomar och tecken på sjukdom

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.